

ZADOVOLJSTVO STARŠEV KOT KAZALNIK KAKOVOSTI ŠOLE

Silvo Marinšek, Magda Jakin Černe, Marinka Dodič
Sabina Ileršič Kovšca

Zadovoljstvo staršev kot kazalnik kakovosti šole

Silvo Marinšek
Magda Jakin Černe
Marinka Dodič
Sabina Ileršič Kovšca

Uredila:
Silvo Marinšek

Lektoriranje:
Prevajalska agencija Julija d.o.o.

Izdala in založila:
Šola za ravnatelje
Predoslje 39, 4000 Kranj

Odgovorna oseba:
dr. Andrej Koren

Oblikovanje:
Agencija25

Tisk:
Dravska tiskarna

Naklada:
50 izvodov

September 2008

**Publikacija je financirana iz sredstev
Evropskega socialnega sklada**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.1

ZADOVOLJSTVO staršev kot kazalnik kakovosti šole / Silvo
Marinšek ... [et al.]. - Ljubljana: Šola za ravnatelje, 2008

ISBN 978-961-6637-17-6

1. Marinšek, Silvo
240985344

ZADOVOLJSTVO STARŠEV KOT KAZALNIK KAKOVOSTI ŠOLE

dr. Silvo Marinšek, Magda Jakin Černe, mag. Marinka Dodič,
Sabina Ileršič Kovšca

Kranj, september 2008

Kazalo

dr. Silvo Marinšek: Zadovoljstvo staršev kot kazalnik kakovosti	6
mag. Marinka Dodič: Nastajanje vprašalnika v praksi: Osnovna šola Tabor Logatec	10
Sabina Ileršič Kovšca: Nastajanje vprašalnika v praksi: Osnovna šola Antona Globočnika Postojna	14
(vprašalnik za starše) Kako sem zadovoljen z našo šolo?	18
Zaključek	34
Literatura	35

Zadovoljstvo staršev kot kazalnik kakovosti

dr. Silvo Marinšek

Uvod

Eden od pristopov h kakovosti je tudi tržni ali marketinški pristop. Gre za popularen koncept izobraževanja kot dela tržne ekonomije, ki »umešča starša kot potrošnika, učitelja kot proizvajalca in izšolanega otroka kot produkt« (McNamara et al, 2000: 473). Pri tem je ključen kazalnik kakovosti zadovoljstvo starša s šolo. S tržnega vidika velja, da visoko zadovoljstvo starša s šolo pomeni kakovostno šolo. Seveda pa velja tudi, da izraženo nezadovoljstvo starša s šolo v tekmovalnem okolju pomeni, da je šola nekonkurenčna, kar sili starša v izbiro. Ob takšnem izhodišču se je kar sama ponudila odločitev, da v okviru projekta ESS izdelamo instrument za merjenje stopnje zadovoljstva starša s šolo.

Člani projektne skupine smo se vseskozi zavedali, kako pomembno je, da se starš opredeli do dejavnikov zadovoljstva, ki jim pripisuje velik pomen. Za izhodišče smo izbrali nabor dejavnikov, ki jih Dennison (1989) ponuja kot tiste, ki najbolj vplivajo na izbiro staršev med konkurenčnimi šolami. Seveda smo jih kritično presodili, nekaj izpustili, nekatere dodali in tako listo prilagodili našim razmeram. Pomembnost, ki jo posameznemu dejavniku pripisujejo, so ocenili naključno izbrani učitelji in starši treh v projekt vključenih šol. Na teh šolah je bilo izvedeno tudi pilotsko testiranje vprašalnika, ki so ga opravili le starši.

Nekoliko globlji razmislek o izbranem pristopu h kakovosti, ki sledi, naj bi bralcu približal tržni koncept izobraževanja in posledično strukturo ter vsebino vprašalnika. Ne glede na to, da se srečujemo z resnimi poskusi, da bi vplivne dejavnike (ang. stakeholders) pri poslu izobraževanja otrok spremenili v »partnerje«, naj bi starš kot potrošnik vedno bolj postajal tudi partner učitelju/vzgojitelju.

Starši kot potrošniki

Zamisel, da bi starše lahko obravnavali kot potrošnike v izobraževanju, se je v Angliji in Walesu, na primer, prvič pojavila v pisanju različnih piscev desne opcije v izobraževanju, v kasnih sedemdesetih in osemdesetih letih (Cox in Boyson, 1977; Hillgate, 1986 in 1987; Sexton, 1987). Kot skupno izhodišče so sprejeli domnevno padanje izobraževalnih standardov. Številni avtorji so za to krivili prejšnji izobraževalni sistem. Tako, na primer, skupina Hillgate (1987: 2) pravi: »Zavedati se moramo, da izroditev britanskega izobraževalnega sistema deloma izvira bolj iz opredelitve šole kot instrumenta za doseganje enakih možnosti kot za poučevanje otrok. Zasluge, tekmovalnost, zadovoljstvo s samim seboj so razvrednoteni in zavrženi; poučevanje dejstev odpira pot vcepljanju mišljenja; izobraževanje se pogosto meša z indoktrinacijo; na številnih krajih se kaže, da sta disciplinirano učenje popolnoma preplavili brezoblična lahkotna razprava in nekoristna igra.« Isti avtorji trdijo, da takšnih napak niso zasledili v privatnem sektorju, zato mora biti cilj ustvariti »neodvisno izobraževanje za vse«. To v bistvu pomeni, da naj bi se šole rešile državne kontrole, še posebno nadzora lokalnih oblasti. Tako naj bi se vzpostavila pristna tržna razmerja (Hughes; Wikeley in Nash, 1994).

Izbira staršev

Za razlago osnovne ideje, ki je skrita v besedni zvezi »starši kot potrošniki«, pri brskanju po literaturi s tega področja hitro naletimo, na primer, na (Hughes, Wikeley in Nash, 1994: 43): »Za kompleksnostjo tekočih reform se skriva skrajno preprosta ideja. Na izobraževanje gledamo kot na dobrino, na šole kot na tekmice, ki se ponujajo in med seboj tekmujejo za naklonjenost staršev kot strank. Vloga staršev se zdi tako na tem izobraževalnem trgu ključnega pomena. Tako je njihova vloga kot potrošnik izobraževanja opraviti premišljeno izbiro šole na podlagi javno dostopnih informacij, denimo, o uspehu šole na eksternem preverjanju znanja ali na področju standardizirane ocenjevanja znanja učencev.« Osnovna ideja je torej v tem, da bodo šole primorane dvigniti standarde znanja, ali pa bodo starši svoje otroke vpisali drugam (prav tam).

Raziskave ključnih dejavnikov pri izbiri staršev kažejo, da starši pripisujejo večji pomen indikatorjem, ki kažejo na dobro klimo in kulturo v šoli, ter manjšega tistim, ki »zagotavljajo« višji akademski nivo (Sosniak in Ethington, 1992; Maddaus, 1990; McNamara, 2000). Vprašanje je, ali mehanizem izbire staršev med konkurenčnimi šolami lahko doseže glavni cilj: dvig izobraževalnih standardov. Angleška izkušnja ni takšna. Tako Adler (1997: 299) pravi: »Nekaj šol je bilo resnično prepolnih, nekaj jih je delovalo ob polni zmogljivosti, precej šol pa je bolehalo za kronično premajhnim vpisom. Ne glede na vse to – zelo malo šol so morali zapreti.« Glede na to, da tudi druge raziskave kažejo, da so bili za starše pri odločanju o izbiri šole bolj pomembni drugi dejavniki kot kazalci učne uspešnosti šol in so bile le redke šole ukinjene, lahko na gornje vprašanje odgovorimo z »ne« ali kvečjemu z »delno«. Če pomislimo še na to, da v praksi ni bil dosežen pričakovan razmah različnosti v ponudbi šol, lahko mirno zaključimo, da starši kot potrošniki v splošnem niso izpolnili pričakovanj snovalcev vladne politike. Mehanizem, po katerem naj bi starši z izbiro šole izločili nekonkurenčne (beri: slabe), ob tem pa bi tekmovalnost med šolami privedla do dviga kvalitete šol (op.: kar koli že to pomeni!), je pokazal, da to ni tako enostavno. Podobnosti s slovenskim kontekstom so razvidne iz ocene pomembnosti posameznih dejavnikov zadovoljstva, ki se tudi bolj pomikajo na stran dobre klime kot učne uspešnosti šol, kar je razvidno tudi iz strukture vprašalnika. Najbolj pomembne dejavnike zadovoljstva (Op.: po ocenah učiteljev in staršev, ki so izjemno skladne!) boste prepoznali po največjem številu trditev (pet), ki dejavnike najbolj označujejo.

Ob tem kaže spomniti, da tudi slovenski šolski sistem kaže določene znake tržne ekonomije. Kot primer naj navedem obvezno publikacijo šole, kjer so predstavljene tudi posebnosti, morebitne konkurenčne prednosti pred drugimi šolami itd. Vodstva šol tudi vedno bolj posredno ali neposredno nagovarjajo potencialne stranke, da bi si tako zagotovile vpis, ki omogoča nemoteno delo in ne zgolj preživetje. Skladno z veljavno zakonodajo so vodstva šol dolžna redno (op.: pogostnost je natančno določena) obveščati starše o uspehu in napredku njihovega otroka.

Koncept izbire staršev, podobno kot druge, podpirajo in razvijajo vladne službe. Pomemben del tega procesa je sprotno izdajanje in razpečevanje nastajajočih publikacij. Primer takšne publikacije, ki podpira koncept izbire staršev, je, denimo, »starševska listina« (ang. Parent's Charter). Ta

dokument predstavlja le del širše promocije pravic potrošnika, ki jih zajema znana državljanska listina (ang. Citizen's Charter). V publikaciji so zbrane pravice in odgovornosti staršev, ki naj bi jim »pomagale postati bolj učinkovit partner pri vzgoji in izobraževanju otroka«. Osrednji poudarek je na »pravici vedeti«, kar šolo zavezuje, da poskrbi za pet ključnih dokumentov: letno pisno poročilo o vsakemu učencu; redna poročila neodvisnih inšpektorjev o delu šole; javno objavljeni rezultati, doseženi na eksternem preverjanju znanja in primerjani z drugimi šolami (ang. league tables); izdaja brošure posamezne šole in letno poročilo vodstva šole. Dobri poznavalci slovenskega šolskega sistema bodo brž spoznali, da gre tudi v našem okolju za zelo podoben trend. Pozornemu bralcu ne uide, da je listina naravnana na starša in ne na starše, kar pomeni, da gradi na osebni odgovornosti in pravicah posameznika. Nanj (in ne na skupino) je tudi usmerjen potrošniški model. Kljub vsemu je šolska reforma, ki temelji na mehanizmu izbire staršev, po katerem naj bi seštevek individualnih izbir (staršev kot) potrošnikov z večjim vpisom in financiranjem nagradil »dobre« šole in discipliniral »slabe«, vprašljiva. Ne za starše, ampak za vlado.

Pričakovanja staršev

Starši gojijo do šole in učiteljev določena pričakovanja. Lahko bi rekli, da je stopnja zadovoljstva staršev odvisna od stopnje uresničitve njihovih pričakovanj.

Nekatere raziskave kažejo, da so ključna pričakovanja staršev izključno povezana in usmerjena v »mojega« otroka (Nelson, 1990; Resman, 1992; Vincent, 1996; McNamara et al, 2000; Marinšek, 2003). Starši pričakujejo, da bodo tekoče informirani o uspehu in napredku svojega otroka (Marinšek, 1992; Strojín, 1992). Nekateri raziskovalci (npr. Crozier, 1999) odkrivajo razloge staršev za potrebo po sprotnih informacijah. Menijo, da ob dobljenih informacijah ti lahko pravočasno pomagajo svojemu otroku premostiti učne in druge težave (Jowett in Baginsky, 1991).

Po mnenju učiteljev imajo starši dve ključni pričakovanji: prvič, da bodo sproti informirani o otrokovemu uspehu in napredku v šoli, ter drugič, da bodo učitelji njihovem otroku zagotovili varnost in dobro počutje v šoli. Pri tem imajo v mislih vzpostavljanje in vzdrževanje discipline, preprečevanje nasilja, skrb učiteljev za nedotakljivost lastnine njihovega otroka, prispevek učiteljev k (njihovemu otroku) bolj prijazni šoli itd. Številni raziskovalci odnosov med učitelji in starši potrjujejo, da starši svoja pričakovanja glede discipline običajno dovolj jasno opredelijo, da pa učitelji to pogosto drugače sprejemajo in razumejo (Vidmar, 2001, Foster, 1990). Marinšek (2003) ugotavlja, da starši in učitelji o veliki večini medsebojnih pričakovanj nikoli odkrito ne razpravljajo. Ne samo to: celo spregovorijo ne, kar je svojevrsten fenomen.

Lahko bi rekli, da vsaka trditev v vprašalniku posredno izraža določeno pričakovanje starša. Vse trditve so pozitivno naravnane. Popolno soglasje starša s trditvijo pomeni največje zadovoljstvo.

**Nastajanje vprašalnika
v praksi: Osnovna šola
Tabor Logatec**

mag. Marinka Dodič

Osnovna šola Tabor Logatec je srednje velika, podeželska osnovna šola, ki je v šolskem letu 2007/2008 štela 405 učencev in 58 zaposlenih. Značilnost šole je, da se več kot 50 odstotkov učencev k pouku vozi iz bolj ali manj oddaljenih krajev, kar vpliva na njeno organizacijo in delo. Šola ima poleg centralne osnovne šole tudi dve podružnični osnovni šoli, ki pa v proces določanja dejavnikov oz. kazalnikov zadovoljstva staršev nista bili vključeni.

Šola je že tretje leto vključena v projekt Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja, s pomočjo katerega je vpeljala tudi sistem vodenja kakovosti. Osnovno vodilo šole je zato ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti na vseh področjih njenega delovanja, posebno pozornost pa namenja ugotavljanju zadovoljstva vseh udeležencev v vzgojno-izobraževalnem procesu.

Kot ravnateljica šole sem bila s strani Šole za ravnatelje povabljena v projekt Pristopi in usposabljanje za kakovost. Projektna skupina je izdelala vprašalnik, temelječ na dejavnikih, ki vplivajo na zadovoljstvo staršev s šolo. V sodelovanju z izbranimi starši in učitelji je po naslednjih korakih nastajal vprašalnik o zadovoljstvu staršev.

Izbiranje anketirancev

Med starši in učitelji smo izbrali tri starše učencev naše šole, enega učitelja, ki je hkrati tudi starš našega učenca, ter dva učitelja, ki nista starša učencev naše šole. Vrnjenih je bilo vseh šest anket, izpolnjevanje anket pa je potekalo med 11. in 14. marcem 2008.

Izbrani so bili starši učencev različnih starostnih obdobij, predvsem predstavniki staršev v Svetu staršev, s katerimi smo tudi sicer večkrat v stiku. Učitelje pa smo izbrali po kriteriju različnih predmetnih področij, ki jih poučujejo.

Zbiranje vsebinskih predlogov

Izbrani anketiranci so bili zaprošeni, naj podajo morebitne vsebinske predloge, hkrati pa naj se opredelijo do dejavnikov tudi po pomembnosti trditev. Dobili smo nekaj izjemno koristnih vsebinskih pripomb, ki so pokazale, da je treba biti pozoren predvsem na to, da so trditve zapisane razumljivo vsakemu bralcu in ne le bralcu, ki se s strokovnimi izrazi s področja vzgoje in izobraževanja srečuje poklicno. Vsebinske pripombe so bile:

- »Navodila za izpolnjevanje anket naj bodo preciznejša.«
- »Trditve naj bodo opisne, v stavkih.«
- »Govorice o šoli je težko ocenjevati.«

Razvrstitev dejavnikov zadovoljstva po pomembnosti - percepcija učiteljev in staršev

V očeh **učiteljev** so za starše **najbolj pomembni dejavniki**:

- kakovost poučevanja,
- zagotavljanje varnosti otrok,
- odnos do učencev in staršev,
- organizacija roditeljskih sestankov, govorilnih ur,
- vedenje otrok,
- kakovost informacij staršem,
- učni uspeh in napredek otroka.

Starši pa so jih razvrstili takole:

- kakovost poučevanja,
- zagotavljanje varnosti otrok,
- odnos do učencev in staršev,
- vedenje otrok,
- delo z učenci s posebnimi potrebami,
- učni uspeh in napredek otroka.

Ugotovili smo, da se v prvih treh trditvah mnenja staršev in učiteljev v celoti ujemajo, zato pomembnost teh trditvev ni vprašljiva, podobno kot ne učni uspeh in napredek otroka.

Iz odgovorov učiteljev in staršev smo izluščili tudi **najmanj pomembne dejavnike** in rezultat je bil naslednji.

Po oceni **učiteljev** so najmanj pomembni dejavniki:

- udeležba staršev pri sofinanciranju programa šole,
- publikacija šole,
- stiki šole z vrtcem,
- stiki šole s srednjimi šolami,
- rezultati zunanjega preverjanja znanja,
- pogled na konkurenčne šole.

Starši pa menijo, da so najmanj pomembni dejavniki:

- sodelovanje šole z okoljem,
- lokacija šole,
- vodenje in predstavljanje šole,
- govorice o šoli,
- rezultati zunanjega preverjanja znanja,
- sodelovanje šole z vrtcem.

Ugotovili smo, da se med izbranimi najmanj pomembnimi trditvami oz. dejavniki starši in učitelji strinjajo le pri dejavniku rezultatov zunanjega preverjanja znanja.

Ponovno testiranje ustreznosti trditev

Po pregledu in usklajevanju popravkov v anketnem vprašalniku, ki ga je opravil tim ožje projektna skupine projekta Pristopi in usposabljanje za kakovost pod vodstvom dr. Marinška, smo dali anketni vprašalnik še enkrat v pregled dvema učiteljema in dvema staršema, z navodilom, naj podajo morebitne pripombe k formulaciji trditev v vprašalniku. Dobili smo še nekaj konkretnih vsebinskih predlogov, kako razumljiveje formulirati trditve. Izkazalo se je, da smo trditve pogosto zastavili bolj zapleteno, kot bi bilo za širše razumevanje potrebno. Poleg tega so starši menili, da je vprašalnik preobsežen.

Zaključek

Sodelovanje v projektu nam je poleg konkretno izjemno uporabnega vprašalnika, ki ga je po lastni presoji mogoče uporabiti v celoti ali po delih, prineslo tudi veliko dodano vrednost v smislu razmišljanja o bolj ali manj pomembnih dejavnikih, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na zadovoljstvo staršev naših učencev ter posledično konkurenčnost naše šole v kraju. Zadovoljstvo staršev s posameznimi izbranimi dejavniki zadovoljstva, ki ga bomo na podlagi tega vprašalnika lahko ugotavljali v prihodnje, je tako lahko temelj oz. osnova dograjevanja sistema vodenja kakovosti, s katerim se vodstvo ter zaposleni na OŠ Tabor Logatec že intenzivno ukvarjamo.

**Nastajanje vprašalnika
v praksi: Osnovna šola
Antona Globočnika Postojna**

Sabina Ileršič Kovšca

Osnovna šola Antona Globočnika Postojna sodi med srednje velike popolne osnovne devetletne šole s 466 učenci. Poleg matične šole, ki deluje v pretežno mestnem okolju, jo sestavljajo tudi tri manjše podružnične šole, kjer delujejo oddelki od 1. do 5. razreda osnovne šole. Starši so na podlagi ocene učiteljev zadovoljni z delom šole, vendar dokumentiranega odgovora na to šola nima. Tako se je naše sodelovanje v projektu Pristopi in usposabljanje za kakovost zdelo dobro in nujno.

V času od 17. do 29. marca 2008 smo v skupini štirih staršev in štirih strokovnih delavcev OŠ Antona Globočnika Postojna »pilotsko« testirali vprašalnik o dejavnikih, ki vplivajo na zadovoljstvo staršev s šolo, in jih prosili, naj na vzorčnem vprašalniku ocenijo 25 dejavnikov glede na stopnjo pomembnosti.

Naloga testne skupine je bila tudi povedati, ali je vprašalnik razumljiv, pregleden oz. preobsežen. Vprašalnik je bil skupini razumljiv. Po njihovem mnenju je dejavnikov veliko, vendar lahko vsak odraža ključno pomembnost za zadovoljstvo in jih tudi ni preveč. Dejavnike bi bilo treba razvrstiti v nekaj sklopov, ki bodo bolje odražali namen vprašalnika.

Starši so bili izbrani naključno iz vseh treh vzgojno-izobraževalnih obdobij, prav tako učitelji. Med strokovnimi delavci je bila tudi šolska svetovalna delavka.

Ko smo analizirali pilotsko pridobljene dejavnike, smo ugotovili, da se percepciji staršev in učiteljev dokaj prekrivata, tako da je bilo relativno lahko izluščiti pomembne dejavnike za ugotavljanje zadovoljstva staršev.

Razvrstitev dejavnikov po pomembnosti, ki jim jo pripisujejo učitelji in starši

Starši so kot **absolutno pomembne** (ocena 5) izbrali naslednje dejavnike:

- organizacija roditeljskih sestankov, govorilnih ur in drugih oblik sodelovanja s starši,
- učni uspeh in napredek (mojega) otroka,
- odnos do učencev in staršev,
- kakovost poučevanja,
- interesne dejavnosti,
- šolska publikacija,
- vodenje in predstavljanje šole.

Kot **zelo pomembne** (ocena 4) so izbrali naslednje dejavnike:

- videz in urejenost šole,
- lokacija šole,
- zgodovina in tradicija šole,
- rezultati zunanjega preverjanja znanja,
- stiki šole s srednjimi šolami,
- pogled na konkurenčne šole,

- šola in mediji,
- publiciteta dosežkov,
- predlogi in pobude staršev,
- zagotavljanje varnosti otrok.

Manj pomembni dejavniki (ocena 2) v očeh staršev so:

- udeležba staršev pri sofinanciranju programa šole,
- sodelovanje šole z vrtcem,
- zgodovina in tradicija šole,
- interesne dejavnosti,
- organizacija dela šole,
- stiki s srednjimi šolami,
- vedenje otrok,
- delo z otroki s posebnimi potrebami.

Nepomembna dejavnika za starše (ocena 1) pa sta:

- govorice o šoli in
- pogled na konkurenčne šole.

Učitelji so kot **absolutno pomembne** dejavnike (ocena 5) izpostavili:

- odnos do učencev in staršev,
- kvaliteta poučevanja,
- vedenje otrok,
- vodenje in predstavljanje šole,
- zagotavljanje varnosti otrok.

Zelo pomembni dejavniki v očeh učiteljev (ocena 4):

- videz in urejenost šole,
- rezultati zunanjega preverjanja,
- interesne dejavnosti,
- šolska publikacija.

Pomembni dejavniki (ocena 3) so:

- zgodovina in tradicija šole,
- delo z otroki s posebnimi potrebami,
- udeležba staršev pri sofinanciranju programa šole.

Manj pomembna (ocena 2) sta:

- stiki s srednjimi šolami,
- sodelovanje šole z vrtcem.

Kot **nepomembna** dejavnika (ocena 1) so ocenili:

- govorice o šoli,
- pogled na konkurenčne šole.

Absolutno pomembna dejavnika v očeh **staršev** sta tako:

- organizacija roditeljskih sestankov, govorilnih ur in drugih oblik sodelovanja s starši,
- učni uspeh in napredek otroka.

Za **učitelje** je **absolutno pomemben** dejavnik:

- odnos do učencev in staršev.

Starši in učitelji so enotnega mnenja, da sta **nepomembna** dejavnika:

- govorice o šoli in
- pogled na konkurenčne šole.

V naši šoli se je kot absolutno pomemben dejavnik, tako za starše kot učitelje, izkazalo vodenje in predstavljanje šole.

Izdelava in pilotski preizkus vprašalnika za starše

Projektna skupina je na tretjem usklajevalnem sestanku, 6. junija 2008, pripravila trditve, ki so nastale na podlagi dobljenih rezultatov na treh osnovnih šolah, vključenih v projekt, in ocenila, da je kot tak zrel za pilotsko testiranje.

V drugem delu pilotskega testiranja, ki je potekalo od 10. do 19. junija 2008, smo izbrali tri starše posameznega vzgojno-izobraževalnega obdobja, in sicer predstavnika staršev podružnične šole Planina, predstavnico 2. triletja, ki je tudi predsednica Sveta staršev in članica Sveta šol, ter predstavnico staršev zadnjega obdobja. V skladu z navodili so morali odgovoriti na dana vprašanja in nam predstaviti morebitno nerazumevanje oziroma nejasnosti, povezane z vprašalnikom.

Vprašalnik smo jim predstavili z željo, da ga pregledajo, izpostavijo in zapišejo tiste pojme ali izraze, ki so jim nerazumljivi, ter skušajo med posameznimi trditvami izbrati tisto stopnjo soglasja, ki se jim zdi najbolj objektivna.

Odgovore smo dobili nazaj v kratkem času. Vsi trije starši na vprašalnik niso imeli pripomb in so izrazili zadovoljstvo z reševanjem. Dejali so, da želijo v primeru, da se bo vprašalnik uporabljal in se bo z njim pridobivalo mnenje staršev o njihovem zadovoljstvu s šolo, dobiti povratno informacijo.

Ko smo v projektni skupini v začetku julija 2008 napravili zbirnik pilotskih testiranj s posameznih šol, smo ocenili, da je takšen izdelek lahko dovolj kakovosten, razumljiv in pregleden, da ga uporabimo kot enega od instrumentov za ugotavljanje stopnje zadovoljstva staršev s kakovostjo dela katere koli slovenske osnovne šole in je kot tak zrel za resen preizkus v praksi.

Kako sem zadovoljen z našo šolo?

(vprašalnik za starše)

Spoštovani starši!

Prosimo, da stopnjo soglasja s trditvami na levi strani izrazite tako, da **obkrožite** številko pod vašo izbiro!

A Lokacija, urejenost, tradicija in prisotnost šole v kraju

1 Videz in urejenost šole

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Zunanost šole je privlačna.	5	4	3	2	1
b) Šola je dobro vzdrževana.	5	4	3	2	1
c) Dostop do šole je varen.	5	4	3	2	1
d) Okolica šole je urejena.	5	4	3	2	1
e) Šola je dobro opremljena.	5	4	3	2	1

2 Zgodovina in tradicija šole

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Šola je tradicionalno dobro povezana s krajem.	5	4	3	2	1
b) Na zgodovino šole so otroci, starši in krajanji ponosni.	5	4	3	2	1
c) Šola neguje svojo tradicijo.	5	4	3	2	1

3 Šola in mediji, publiciteta dosežkov

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Navzočnost šole v medijih je ustrezno odmerjena.	5	4	3	2	1
b) Z delom in dosežki šole je javnost dobro seznanjena.	5	4	3	2	1
c) Dosežki otrok so spodbudno predstavljeni javnosti.	5	4	3	2	1
d) Šola je v medijih praviloma objektivno predstavljena.	5	4	3	2	1

4 Sodelovanje šole z okoljem

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Kdor koli se želi vključiti v delo šole, je dobrodošel.	5	4	3	2	1
b) Šola aktivno sodeluje z drugimi vzgojno-izobraževalnimi zavodi v občini.	5	4	3	2	1
c) Šola uspešno sodeluje z društvi in klubi v domačem kraju.	5	4	3	2	1
d) Šola uspešno sodeluje in rešuje probleme skupaj z drugimi javnimi zavodi in službami (npr. CSD, ZD...).	5	4	3	2	1

5 Vodenje in predstavljanje šole

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Vodstvo šole vzpostavlja in vzdržuje dober osnovni red v šoli.	5	4	3	2	1
b) Šola velja v kraju za ugledno inštitucijo.	5	4	3	2	1
c) Ravnatelj/ica dobro zastopa in predstavlja šolo ob različnih priložnostih.	5	4	3	2	1
d) Učitelji so cenjeni in spoštovani.	5	4	3	2	1

20

Skupno število točk (A): _____

B Odnos do učencev in staršev; sodelovanje s starši

1 Odnos do učencev

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploš ne soglašam
a) Učitelji vsakega učenca obravnavajo kot posameznika.	5	4	3	2	1
b) Zaposleni so učencu v težavah vedno pripravljeni priskočiti na pomoč.	5	4	3	2	1
c) Učenca, ki išče pomoč, učitelji lepo sprejmejo.	5	4	3	2	1
d) Šolska svetovalna služba je učencem zanesljiva opora in pomoč.	5	4	3	2	1
e) Učencu »novincu« učitelji pomagajo, da se hitro vključi v novo okolje.	5	4	3	2	1

2 Odnos do staršev

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploš ne soglašam
a) Učitelji so do staršev pozorni.	5	4	3	2	1
b) Učitelji in ostali strokovni delavci jemljejo starše kot enakovredne sogovornike.	5	4	3	2	1
c) Staršu v težavah so učitelji pripravljeni priskočiti na pomoč.	5	4	3	2	1
d) »Novi starši« so lepo sprejeti.	5	4	3	2	1
e) Prijaznost šolskega osebja daje staršem občutek sprejetosti.	5	4	3	2	1

3 Oblike sodelovanja s starši

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Roditeljski sestanki so dobro organizirani.	5	4	3	2	1
b) Na roditeljskih sestankih dobimo starši prave odgovore na svoja vprašanja.	5	4	3	2	1
c) Govorilne ure so dobro organizirane.	5	4	3	2	1
d) Na govorilnih urah dobim najbolj želene informacije o svojem otroku.	5	4	3	2	1
e) V šoli je dovolj priložnosti za neformalne, individualne oblike sodelovanja med učitelji in starši.	5	4	3	2	1

4 Kvaliteta informacij staršem

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Starši smo o delu šole sproti dobro informirani.	5	4	3	2	1
b) Sporočila, ki prihajajo iz šole, so jasna.	5	4	3	2	1
c) O uspehu in napredku svojega otroka sem dovolj dobro informiran/a.	5	4	3	2	1
d) Učitelji preverjajo, če pridejo njihove informacije do staršev.	5	4	3	2	1

5 Šolska publikacija

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Šolska publikacija je lepo oblikovana.	5	4	3	2	1
b) V šolski publikaciji so pregledno in urejeno zapisane ključne informacije za starše.	5	4	3	2	1
c) Publikacija lepo predstavi posebnosti in prednosti šole.	5	4	3	2	1

6 Predlogi in pobude staršev

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Priložnosti za predloge in pobude staršev je v šoli dovolj.	5	4	3	2	1
b) Predlogi in pobude staršev so dovolj pogosto upoštevani.	5	4	3	2	1
c) Ob pomembnih odločitvah smo starši povabljeni k sodelovanju.	5	4	3	2	1
d) Učitelji jasno povedo, da pripisujejo dialogu s starši velik pomen.	5	4	3	2	1

Skupno število točk (B): _____

C Učenje in poučevanje

1 Učni uspeh in napredek otrok

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Splah ne soglašam
a) Imam dovolj priložnosti, da učiteljem izrazim svoja pričakovanja glede uspeha in napredka otroka.	5	4	3	2	1
b) Do mojih pričakovanj se učitelji jasno opredelijo.	5	4	3	2	1
c) Praviloma skupaj ocenimo otrokove zmožnosti za uresničitev pričakovanj.	5	4	3	2	1
d) Z dosežki svojega otroka sem sproti seznanjen/a.	5	4	3	2	1
e) Učitelji znanje učencev objektivno ocenjujejo.	5	4	3	2	1

2 Kvaliteta poučevanja

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Splah ne soglašam
a) V šoli poučujejo dobro usposobljeni učitelji.	5	4	3	2	1
b) Redki so učitelji, ki ne poučujejo dobro.	5	4	3	2	1
c) Naši otroci se v šoli veliko naučijo.	5	4	3	2	1
d) Učitelji uspešno uvajajo sodobne metode in tehnike poučevanja.	5	4	3	2	1
e) Dosežki učencev so odmevni – tudi na državnih tekmovanjih.	5	4	3	2	1

3 Rezultati zunanjega preverjanja znanja

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Na zunanjem preverjanju znanja dosegajo učenci šole dobre rezultate.	5	4	3	2	1
b) Doseženi rezultati so konkurenčni rezultatom sosednjih šol.	5	4	3	2	1
c) Starši smo z doseženimi rezultati dobro seznanjeni.	5	4	3	2	1
d) Rezultati zunanjega preverjanja znanja kažejo na dobro delo učiteljev.	5	4	3	2	1

4 Interesne dejavnosti

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Izbira interesnih dejavnosti je raznolika.	5	4	3	2	1
b) Interesne dejavnosti so dobro organizirane.	5	4	3	2	1
c) Vsak učenec se lahko v interesne dejavnosti vključi v skladu s svojimi interesi.	5	4	3	2	1
d) Interesne dejavnosti dopolnjujejo in nadgrajujejo pouk.	5	4	3	2	1

5 Delo z otroki s posebnimi potrebami

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Šola vodi ustrezno politiko vključevanja otrok s posebnimi potrebami.	5	4	3	2	1
b) Za delo z otroki s posebnimi potrebami so učitelji usposobljeni.	5	4	3	2	1
c) Učitelji se pri reševanju problemov z otroki s posebnimi potrebami povezujejo z zunanjimi strokovnjaki.	5	4	3	2	1
d) Zaradi otrok s posebnimi potrebami niso prikrajšani drugi učenci.	5	4	3	2	1

6 Vzpostavljanje in vzdrževanje reda pri pouku

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Pouk se začne in končuje točno.	5	4	3	2	1
b) Za nadomeščanja je pravočasno poskrbljeno.	5	4	3	2	1
c) Med poukom vlada mir v oddelkih.	5	4	3	2	1
d) Zapleti z učenci se praviloma rešijo sproti.	5	4	3	2	1

Skupno število točk (C): _____

D Organizacija dela in zagotavljanje varnosti otrok

1 Organizacija dela v šoli – osnovni red

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Delo šole je dobro načrtovano.	5	4	3	2	1
b) Vodstvo šole delo sproti spremlja.	5	4	3	2	1
c) Aktivnosti zaposlenih in učencev so dobro koordinirane.	5	4	3	2	1
d) Zapleti se rešujejo sproti.	5	4	3	2	1
e) Učitelji se držijo dogovorjenih terminov pisnega preverjanja in ocenjevanja znanja.	5	4	3	2	1
f) Z uresničevanjem načrtovanega dela in uresničevanjem dogovorov smo starši sproti obveščeni.	5	4	3	2	1

2 Zagotavljanje varnosti

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) V šoli veljajo jasna pravila, ki otrokom zagotavljajo varnost.	5	4	3	2	1
b) Zanimanje za varnost naših otrok je pri učiteljih dobro sprejeto.	5	4	3	2	1
c) K varnosti otrok prispevajo tudi jasna pravila sodelovanja med učitelji in starši.	5	4	3	2	1
d) Šola z nasiljem nima problemov.	5	4	3	2	1
e) V primeru ogrožene varnosti vodstvo šole hitro ukrepa.	5	4	3	2	1

3 Vedenje otrok

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Na vedenje otrok pri pouku ni pripomb.	5	4	3	2	1
b) Med odmori so učenci živahni, a ne nedisciplinirani.	5	4	3	2	1
c) Učitelji poskrbijo za lepo vedenje otrok tudi v času malice in kosila.	5	4	3	2	1
d) Na izletih in ekskurzijah se učenci držijo pravil lepega vedenja.	5	4	3	2	1

4 Sodelovanje šole z vrtci in srednjimi šolami

	Popolnoma soglašam	Soglašam	Ne morem reči	Ne soglašam	Sploh ne soglašam
a) Šolska svetovalna služba vzdržuje stike z okoliškimi vrtci in tako že vnaprej spoznava naše otroke.	5	4	3	2	1
b) Učitelji se skupaj s starši dobro pripravijo na otrokov prehod iz vrtca v šolo.	5	4	3	2	1
c) Šola sistematično spremlja uspeh in napredek svojih nekdanjih učencev v srednji šoli.	5	4	3	2	1
d) Predstavitev programov srednjih šol je v tej šoli ustaljena dobra praksa.	5	4	3	2	1
e) Poklicno usmerjanje naših otrok nam je v veliko pomoč.	5	4	3	2	1

Skupno število točk (D): _____

SKUPAJ VSEH TOČK (A+B+C+D): _____

Interpretacija rezultatov vprašalnika

1. del (A):

20–40 točk:

Dosežen rezultat je za šolo porazen. Kaže na to, da ključni dejavniki, ki se nanašajo na lokacijo, tradicijo, urejenost in prisotnost šole v kraju, pri starših ne vzbujajo nikakršnega zadovoljstva. Nezadovoljstvo staršev je jasno izraženo, kar pomeni, da je treba hitro ukrepati.

41–50 točk:

Še vedno ni sledu o zadovoljstvu staršev. Pri pregledu odgovorov boste sicer sem ter tja našli kakšno svetlo točko, v slabo tolažbo pa so vam lahko odgovori »Ne morem reči«, ki utegnejo nakazovati bolj na nepoznavanje kot na nezadovoljstvo staršev.

51–60 točk:

Bolj ko se dosežen rezultat približuje šestdesetim točkam, manj nezadovoljstva izražajo starši. Takšen rezultat utegne prej pomeniti nepoznavanje in indiferentnost staršev do navedenih področij kot izraz nezadovoljstva. V nobenem primeru pa ne moremo govoriti o njihovem zadovoljstvu. Stanje nikakor ni obetavno in je treba nemudoma ukrepati.

61–70 točk:

V kolikor se dosežen rezultat giblje nekje med 61 in 70 točkami, se je treba vprašati, ali starši res dovolj dobro poznajo šolo. Ne kažejo odkritega nezadovoljstva, so pa še v preveč primerih neodločni oz. zadržani. V celoti gledano, je vedno več trditev, s katerimi starši soglašajo ali popolnoma soglašajo, nekaj je tudi nestrinjanja. Nakazuje se spodbuden trend, o želenem zadovoljstvu staršev pa še ne moremo govoriti. Graditi je treba na okrepitvi močnih točk, šibke pa sproti odpravljati. Začnite z dejavniki zadovoljstva, ki jim starši pripisujejo največjo težo (Op.: Prepoznali jih boste po največjem številu trditev – 5).

71–80 točk:

Rezultat je spodbuden in ne vzbuja nikakršnih skrbi. Ni pa se treba prevzeti. Spadate namreč med šole, ki se lahko pohvalijo, da dobro sodelujejo s starši, a imate vedno še nekaj rezerve.

81–100 točk:

Čestitam! S starši, glede na njihovo percepcijo, res dobro sodelujete. Če ste dosegli ali presegli 90 točk, lahko rečete, da so starši popolnoma zadovoljni s šolo, ki jo obiskujejo njihovi otroci.

2. del (B):

26–52 točk:

Dosežen rezultat je za šolo porazen. Kaže na to, da ključni dejavniki, ki se nanašajo na odnos do učencev in staršev, sodelovanje s starši, pri starših ne vzbujajo nikakršnega zadovoljstva. Nezadovoljstvo staršev je jasno izraženo, kar pomeni, da je treba hitro ukrepati.

53–65 točk:

Še vedno ni sledu o zadovoljstvu staršev. Pri pregledu odgovorov boste sicer sem ter tja našli kakšno svetlo točko, v slabo tolažbo pa so vam lahko odgovori »Ne morem reči«, ki utegnejo nakazovati bolj nepoznavanje kot nezadovoljstvo staršev.

66–78 točk:

Bolj ko se dosežen rezultat približuje osemindesetim točkam, manj nezadovoljstva izražajo starši. Takšen rezultat utegne prej pomeniti nepoznavanje in indiferentnost staršev do navedenih dejavnikov oz. področij kot izraz nezadovoljstva, v nobenem primeru pa ne moremo govoriti o njihovem zadovoljstvu. Stanje nikakor ni obetavno in je treba nemudoma ukrepati.

79–91 točk:

V kolikor se dosežen rezultat giblje nekje med 79 in 91 točkami, se je treba vprašati, ali starši res dovolj dobro poznajo šolo. Ne kažejo odkritega nezadovoljstva, so pa še v preveč primerih neodločni oz. zadržani. V celoti gledano, je vedno več trditev, s katerimi starši soglašajo ali popolnoma soglašajo, nekaj je tudi nestrinjanja. Nakazuje se spodbuden trend, o želenem zadovoljstvu staršev pa še ne moremo govoriti. Graditi je treba na okrepitvi močnih točk, šibke pa sproti odpravljati. Začnite z dejavniki zadovoljstva, ki jim starši pripisujejo največjo težo (Op.: Prepoznali jih boste po največjem številu trditev – 5).

92–104 točk:

Rezultat je spodbuden in ne vzbuja nikakršnih skrbi. Prevzeti pa se ni treba. Spadate med šole, ki se lahko pohvalijo, da dobro sodelujejo s starši, imate pa še nekaj rezerve.

105–130 točk:

Čestitamo! S starši, glede na njihovo percepcijo, res dobro sodelujete. Če ste dosegli ali presegli 115 točk, lahko rečete, da so starši popolnoma zadovoljni s šolo, ki jo obiskujejo njihovi otroci.

3. del (C):

26–52 točk:

Dosežen rezultat je za šolo porazen. Kaže na to, da ključni dejavniki, ki se nanašajo na učenje in poučevanje, pri starših ne vzbujajo nikakršnega zadovoljstva. Nezadovoljstvo staršev je jasno izraženo, kar pomeni, da je treba hitro ukrepati.

53–65 točk:

Še vedno ni sledu o zadovoljstvu staršev. Pri pregledu odgovorov boste sicer sem ter tja našli kakšno svetlo točko, v slabo tolažbo pa so vam lahko odgovori »Ne morem reči«, ki utegnejo nakazovati bolj nepoznavanje kot nezadovoljstvo staršev.

66–78 točk:

Bolj ko se dosežen rezultat približuje osemindesetim točkam, manj nezadovoljstva kažejo starši. Takšen rezultat utegne prej pomeniti nepoznavanje in indiferentnost staršev do navedenih področij kot izraz nezadovoljstva, v nobenem primeru pa ne moremo govoriti o njihovem zadovoljstvu. Stanje nikakor ni obetavno in je treba nemudoma ukrepati.

79–91 točk:

V kolikor se dosežen rezultat giblje nekje med 79 in 91 točkami, se je treba vprašati, ali starši res dovolj dobro poznajo šolo. Ne kažejo odkritega nezadovoljstva, so pa še v preveč primerih neodločni oz. zadržani. V celoti gledano, je vedno več trditev, s katerimi starši soglašajo ali popolnoma soglašajo, nekaj je tudi nestrinjanja. Nakazuje se spodbuden trend, o želenem zadovoljstvu staršev pa še ne moremo govoriti. Graditi je treba na okrepitvi močnih točk, šibke pa sproti odpravljati. Začnite z dejavniki zadovoljstva, ki jim starši pripisujejo največjo težo (Op.: Prepoznali jih boste po največjem številu trditev – 5).

92–104 točk:

Rezultat je spodbuden in ne vzbuja nikakršnih skrbi. Prevzeti pa se ni treba. Spadate med šole, ki se lahko pohvalijo, da dobro sodelujejo s starši, imate pa še nekaj rezerve.

105–130 točk:

Čestitamo! S starši, glede na njihovo percepcijo, res dobro sodelujete. Če ste dosegli ali preseгли 115 točk, lahko rečete, da so starši popolnoma zadovoljni s šolo, ki jo obiskujejo njihovi otroci.

4. del (D):

20–40 točk:

Dosežen rezultat je za šolo porazen. Kaže na to, da ključni dejavniki, ki se nanašajo na organizacijo dela in zagotavljanje varnosti otrok, pri starših ne vzbujajo nikakršnega zadovoljstva. Nezadovoljstvo staršev je jasno izraženo, kar pomeni, da je treba hitro ukrepati.

41–50 točk:

Še vedno ni sledu o zadovoljstvu staršev. Pri pregledu odgovorov boste sicer sem ter tja našli kakšno svetlo točko, v slabo tolažbo pa so vam lahko odgovori »Ne morem reči«, ki utegnejo nakazovati bolj nepoznavanje kot nezadovoljstvo staršev.

51–60 točk:

Bolj ko se dosežen rezultat približuje šestdesetim točkam, manj nezadovoljstva kažejo starši. Takšen rezultat utegne prej pomeniti nepoznavanje in indiferentnost staršev do navedenih področij kot izraz nezadovoljstva, v nobenem primeru pa ne moremo govoriti o njihovem zadovoljstvu. Stanje nikakor ni obetavno in je treba nemudoma ukrepati.

61–70 točk:

V kolikor se dosežen rezultat giblje nekje med 61 in 70 točkami, se je treba vprašati, ali starši res dovolj dobro poznajo šolo. Ne kažejo odkritega nezadovoljstva, so pa še v preveč primerih neodločni oz. zadržani. V celoti gledano, je vedno več trditev, s katerimi starši soglašajo ali popolnoma soglašajo, nekaj je tudi nestrinjanja. Nakazuje se spodbuden trend, o želenem zadovoljstvu staršev pa še ne moremo govoriti. Graditi je treba na okrepitvi močnih točk, šibke pa sproti odpravljati. Začnite z dejavniki zadovoljstva, ki jim starši pripisujejo največjo težo (Op.: Prepoznali jih boste po največjem številu trditev – 5).

71–80 točk:

Rezultat je spodbuden in ne vzbuja nikakršnih skrbi. Prevzeti pa se ni treba. Spadate med šole, ki se lahko pohvalijo, da dobro sodelujejo s starši, imate pa še nekaj rezerve.

81–100 točk:

Čestitamo! S starši, glede na njihovo percepcijo, res dobro sodelujete. Če ste dosegli ali presegli 90 točk, lahko rečete, da so starši popolnoma zadovoljni s šolo, ki jo obiskujejo njihovi otroci.

Interpretacija skupnih rezultatov

92–184 točk:

Starši so skrajno nezadovoljni. Bolj se približujemo 184 točkam, bolj se ostrina nezadovoljstva počasi manjša.

185–276 točk:

O zadovoljstvu staršev še ne moremo govoriti, ker je trditev, s katerimi starši soglašajo, razmeroma malo.

277–368 točk:

Stopnja zadovoljstva staršev je spodbudna do zelo dobra. Če ste blizu 277 točkam, zavihajte rokave!

369–460 točk:

Odlično! Starše imate popolnoma na svoji strani!

Zaključek

Osrednji del publikacije je vsekakor inštrument za merjenje zadovoljstva staršev kot kazalnika kakovosti šole. Avtorji, ki smo ga pripravili, smo prepričani, da gre za uporaben in koristen pripomoček, s katerim lahko ugotovimo, kako določen starš ali skupina staršev vidi šolo. Če gre za manjšo skupino, lahko zbrane podatke obdelamo »ročno«, v primeru večjih skupin pa se jih lotimo z računalniško obdelavo, na primer s SPSS ali kakšnim podobnim sodobnejšim orodjem. Takšno možnost smo imeli v mislih od vsega začetka, zato je vprašalnik (inštrument) tako tudi izdelan.

Pilotsko testiranje in kasnejši preizkusi v izbranih šolah, ki so sodelovale v projektu, potrjujejo, da ga je vredno uporabiti – po delih ali v celoti. Treba pa je spomniti tudi na to, da lahko posamezne šole/vrtci inštrument pred uporabo prilagodijo svojim specifičnim razmeram. Kot rečeno, ni popolne enakosti, so pa podobnosti.

Literatura:

- Adler, M. (1997). Looking Backwards to the Future: parental choice and education policy. *British Educational research Journal*, Vol. 23, No. 3.
- Cox, C. B. and Boyson, R. (Eds.) (1977). *Black Paper 1977*. London: Temple Smith.
- Dennison, B. (1989). The Competitive Edge – attracting more pupils. *School Organisation*, Vol. 9, No. 2, 179–184.
- Hillgate Group 1986 (1986). *Whose Schools? A Radical Manifesto*. London: Claridge Press.
- Hillgate Group 1987 (1987). *Reform of British Education*. London: Claridge Press.
- Hughes, M., Wikeley, F. and Nash, T. (1994). *Parents and their Children's Schools*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Jowett, S., Baginsky, M. and McDonald McNeil, M. (1991). *Building Bridges: Parental Involvement in Schools*. Windsor: NFER-Nelson.
- Maddaus, J. (1990). 'Parental Choice of School: What Parents Think and Do'. In Cazden, C.B., *Review of Research in Education*, 16, Washington, DC: AERA.
- Marinšek, S. (2003). Učitelji in starši: na istem ali na nasprotnem bregu? V: Trnavčevič, A. (ur.) *Sodelovanje s starši – da, toda kako? 6. konferenca v vodenju v izobraževanju*, str. 27–38. Ljubljana: Šola za ravnatelje.
- Mc Namara, O. et al, (2000). Room to manoeuvre: mobilising the 'active partner' in home-school relations. *British Education Research Journal*, Vol. 26, No. 4.
- Nelson, J. L., Palonsky, S., Carlson, K. (1990). *Critical Issues in Education*. New York: McGraw-Hill.
- Resman, M. (1992). Šola, učitelji in starši – sodelovanje z različnimi pričakovanji. *Sodobna pedagogika* 5–6, 223–235.
- Sosniak, L. A. and Ethington, C. A. (1992). 'When Public School »choice« is not academic: Findings from the National Education Longitudinal Study of 1988'. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 14/1: 35–52.
- Strojin, M. (1992). *Beseda ni konj*. Ljubljana: DZS.
- Vidmar, J. (2001). Sodelovanje med starši in šolo. *Sodobna pedagogika*, 1, 45–65.

A series of 20 horizontal dotted lines for writing.

ZADOVOLJSTVO STARŠEV KOT KAZALNIK KAKOVOSTI ŠOLE

Šola za
ravnatelje

Predoslje 39
4000 Kranj
Slovenija

